

Studium Generale organiseert:

Wat is er mis met

wis ?

Studium Generale

Maandag 20 april 2009

Op hoop van zegen?

Van ambachtelijke naar industriële visserij

Dr. Henk den Heijer is universitair docent bij het OW-Instituut Geschiedenis, sectie vaderlandse geschiedenis, aan de Universiteit Leiden

Aan het begin van de twintigste eeuw telde de Nederlandse haringvloot nog ruim zeshonderd schepen. Duizenden haringvisserij hadden de Noordzee als werkterrein en gebruikten het traditionele drijfnet als vistuig. Zij verdienden hun brood op een manier die sinds de middeleeuwen nauwelijks was veranderd. Maar de visserij is de laatste eeuw ingrijpend gewijzigd. In Nederland wordt de visserij op haring en andere pelagische vissoorten nog door vier rederijen uitgeoefend. Samen hebben zij vijftien vriestrawlers onder Nederlandse en achttien onder buitenlandse vlag in de vaart. Zij speuren met sonarapparatuur de zeeën af op zoek naar scholen vis. Met hun enorme trawl-netten kunnen deze schepen in één trek 250 ton vis vangen. Nederlandse vriestrawlers vissen niet alleen meer in de Noordzee, maar ook in de Atlantische en in de Stille Oceaan. En de vis die zij diepgevroren in Nederlandse havens aanbrengen, wordt wereldwijd verkocht. In de lezing zal uitgebreid worden ingegaan op deze ingrijpende veranderingen in de grote zeevisserij, en de gevolgen daarvan voor vissers en visbestanden.

Maandag 27 april 2009

Waar is onze paling gebleven?

Dr. Guido van den Thillart is universitair hoofddocent dierenfysiologie bij het Instituut Biologie aan de Universiteit Leiden

Sinds de jaren '80 loopt de palingpopulatie in heel Europa terug, dramatisch terug. Tussen 1980 en 2000 is de instroom van glasaal (palinglarfjes van ca 0.3g) met een factor 50 minder geworden en er zijn geen aanwijzingen dat dit proces verandert. Veel biologen hebben zich intussen al het hoofd gebroken wat daarvan de oorzaak kan zijn. Intussen zijn wel de meest waarschijnlijke oorzaken benoemd, maar het is bijzonder moeilijk aan te tonen in welke mate die verantwoordelijk zijn: 1) verdwijning van het leefgebied, 2) overbevissing, 3) beschadiging door gemalen, stuwen en koelwaterinstallaties, 4) migratiebarrières, 5) vervuiling (dioxines), en 6) ziektes (zwemblaasparasiet). Stuk voor stuk factoren die door de menselijk toedoen zijn ontstaan. Het is de vraag of en hoe we er nog wat aan kunnen doen. Die vraag is vooral van belang omdat we de paling kunnen zien als een indicator voor de kwaliteit van ons aquatisch systeem.

Maandag 11 mei 2009

Evolutie door visserij

Dr. Tom van Dooren is universitair docent dierenecologie bij het Instituut Biologie aan de Universiteit Leiden

De impact van visvangst op natuurlijke vispopulaties is enorm. Van bijvoorbeeld kabeljauw wordt in sommige gebieden per jaar de helft van alle volwassen vissen weggevangen. Het lijkt erop dat



selectie veroorzaakt door visserij in veel soorten een evolutionaire verandering heeft veroorzaakt. Vissen worden eerder volwassen, bij een kleinere grootte.

Dat zien we op ons bord. Gaat het echt om een evolutionaire verandering?

Wat kunnen we er aan doen? Het lijkt erop dat we een Darwiniaanse visserijwetenschap moeten ontwikkelen. We bespreken hoe die er uit kan zien, en wat je er dan mee kan doen.

Maandag 18 mei 2009

Een zee vol vis met de Marine Stewardship Council

Dr. Nathalie Steins is Commercieel Manager MSC Nederland en is verantwoordelijk voor de uitbouw van het MSC programma in Nederland en België.



–

Duurzame vis. Je hoort er steeds meer over. Supermarkten, viswinkels, restaurants, cateraars, de media, kritische consumenten; iedereen lijkt ermee bezig te zijn. Duurzame vis is niet langer meer alleen het exclusieve domein van de sector, natuurorganisaties en de overheid. Maar hoe zit het nu met duurzame vis? Wat klopt er van alle duurzaamheidsclaims die we zien? Hoe weet je nu zeker dat je een duurzame vis koopt? Dit is het onderwerp van de lezing 'Een zee vol vis met de Marine Stewardship Council'. De MSC is een onafhankelijke internationale non-profit organisatie die een certificeringsprogramma heeft ontwikkeld voor duurzame visserij. Via het bieden van marktvoordelen aan gecertificeerde vissers wil de MSC bijdragen aan het omkeren van de wereldwijde achteruitgang van de visbestanden en

het andere leven in zee. Nathalie Steins van MSC Nederland houdt een inleiding over hoe het MSC-programma werkt en de stormachtige ontwikkelingen in Nederland en internationaal.

Maandag 25 mei 2009

Visserij en natuurbescherming in het internationaal recht: een warnet aan regels

Mr.dr. Arie Trouwborst is universitair docent internationaal publiekrecht aan de Universiteit Utrecht en als onderzoeker verbonden aan het Netherlands Institute for the Law of the Sea (NILOS)

–

Visserij vraagt om internationale samenwerking vanwege, onder meer, het internationale karakter van veel visserijen en de potentiële negatieve effecten ervan op visbestanden en mariene ecosystemen wereldwijd. De lezing beoogt een overzicht te verschaffen van het complexe regime aan internationale regels gericht op de regulering van zeevisserij en, in het bijzonder, de bescherming van mariene soorten en ecosystemen tegen de negatieve effecten van visserij. Hierbij wordt geprobeerd een realistisch beeld te schetsen van wat op dit vlak wel en niet van het internationaal recht verwacht kan worden. Eén en ander wordt geïllustreerd aan de hand van concrete voorbeelden, waaronder de bijvangst van zeevogels in vistuig.

Toegang gratis, iedereen is welkom!

Tijd:

Maandagavond 19.30 – 21.00 uur

Plaats:

zaal 011
Lipsiusgebouw (1175)
Cleveringplaats 1
Leiden

Informatie en organisatie:

Studium Generale Universiteit Leiden
Postbus 9500
2300 RA Leiden
y.leunissen@ics.leidenuniv.nl
071 5277296
www.studiumgenerale.leidenuniv.nl

*Voor meer lezingen gerelateerd
aan vis en de visproblematiek:
www.mare-nostrum.nl*

Studium Generale



Universiteit Leiden